No. 451. **1848.**

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; voor de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. franco te adresseren aan het Bureau dezer Courant.

MAANDAG, 9 OCTOBER.

AGENTEN.
Te 's Hage, Gebr. J. & H. v. Langenhuysen.
Te Rotterdam, J. A. van Belle.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

STATEN GENERAAL.

TWEEDE KAMER IN DUBBELEN GETALE.

Zitting van Vrijdag 6 October.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslagingen over Hoofdstuk IV, *van de Provinciale Staten en de Gemeente-besturen.*

De heer *Cost Jordens* heeft vroeger tegen dit hoofdstuk gestemd, doch zal thans daaraan zijn goedkeurend votum niet weigeren.

De heer *Storm van 's Gravesande* wil door eene afstemming de verbeteringen niet in den weg staan.

De heer *Albarda* heeft bereids vroeger verklaard, dat hij het stelsel, waarop de tegenwoordige herziening der Grondwet rust, allezins voor het zijne maakt.

De heer *Lotsy* acht het pligt de heldere lichtpunten, die dit gewijzigd hoofdstuk aanbiedt, te doen uitkomen. Een noodelooze omslag vloeide uit de bepalingen der Grondwet voor. In eenige opzigten schoot echter de arm van het hoofdbestuur te kort, zoodat het niet bij magte was, om in eene bestaande plaatselijke belasting, hoe drukkend ook, eenige verandering of wijziging te brengen.

De heer *de Man* kan zich, evenmin als bij de gewone Tweede Kamer, met het tegenwoordig wets-ontwerp vereenigen.

De heer *Nienhuis* zal waarschijnlijk tegen Ontwerp IV zijne stem uitbrengen, en wel wegens art. 12, waarbij de Provinciale belastingen de wettelijke bekrachtiging vereischen.

De heer *van Goltstein* verlangt eene nadere voordragt; hij acht deze te gebrekkig, in verband met het overige stelsel.

De heer *Sloet* (v. Gelderland) heeft wel bezwaren tegen de voordragt, doch vertrouwen in de wetgeving; hij is overtuigd, dat deze door behoorlijke wetten in die bezwaren zal voorzien.

De heer *Kroef* zegt o. a. Het is hem een waar geluk Zeeuw geboren te zijn. Hij is er trots op dat dit kleine land zoo vele helden heeft opgeleverd. Maar thans is hij Nederlander. Als zoodanig oordeelt hij thans, en dan is zijne leus, niet de vermindering der provincien te vreezen, maar te hopen, ten einde door langzame verbetering eenheid in Nederland te erlangen.

De heer *van Hall* ontwikkelt kortelijk de meening, dat hij de bepalingen van deze voordragt niet in strijd vindt met het beginsel der uitvoerende magt bij den Koning berustende.

De heeren *van Haersolte*, *Lijklama à Nyeholt* en *de Jong van Beek en Donk* verklaren achtervolgens, dat, hoezeer zij vroeger in die gewone Tweede Kamer, *tegen* dit ontwerp gestemd hebben, zij *ten voordeele* daarvan hunne stem zullen uitbrengen.

De heer *van Leeuwen* kan zijne bezwaren tegen het ontwerp niet opgeven, die hij vroeger, in de gewone Tweede Kamer, reeds ontwikkeld heeft.

Z. Exc. de tijdelijke *Minister van Binnenlandsche Zaken* schetst het groot gewigt van dit ontwerp; groote beginselen staan daarbij op den voorgrond. — Men heeft de provinciën behouden, er aan gehecht als historische herinneringen, maar men kan ze niet behouden zoo als ze bestaan. De geheele provincie-inrigting is gewijzigd overeenkomstig het stelsel van de thans in behandeling zijnde Grondwet. Dit geldt niet alleen het provinc. bestuur, maar even zeer het gemeentebeheer.

Men heeft alles aan de wet onderworpen, niet om de zelfstandigheid te ondermijnen of het gezag te vernietigen, maar alleen om eenheid en overeenstemming in het geheele stelsel van wetgeving te brengen.

Nadat de heer *van Loghem* nog eenige inlichtingen gevraagd en van Z. Exc. bekomen heeft, worden de beraadslagingen gesloten en het 4de ontwerp (*van de Provinciale Staten en de Gemeente-besturen*), in omvraag gebragt;

Hetzelve wordt aangenomen met eene meerderheid van 100 tegen 14 stemmen.

Tegen hebben gestemd, de heeren: de Man, van Leeuwen, van Panhuys, Bijleveld (Gelderland), Nap, Faber van Riemsdijk, Nagell, Cock, Kien, Hoffman, Nederburg, d'Ablaing, van Goltstein en Verwey Mejan.

Daarna worden de beraadslagingen geopend over Hoofdstuk V (van de *justitie.*)

De heer *van Lijnden* ziet bezwaar in de voorgedragene bepaling nopens de onteigening.

De heer *Backer* kan zich met het hoofdpunt, dat de regering bij dit hoofdstuk op den voorgrond gesteld heeft, dat is vereenvoudiging en bezuiniging, vereenigen.

De heer *van Hasselt* zal zich verklaren voor het hoofdstuk.

De heer *de Bosch Kemper* vraagt inlichting omtrent de verandering in art. 163 der Grondwet voorgedragen. Het thans aanhangig hoofdstuk leidt, zijns inziens, tot vereenvoudiging en bezuiniging. Bij eene verandering der regterlijke organisatie, moet men vooral het oog vestigen op eene verbetering van de strafregtspleging en daarbij aan beklaagden een regt verleenen, dat reeds te lang aan hen is onthouden, dat is namelijk dat van hooger beroep in alle strafzaken. Het is eene ongelijkheid en onregtvaardigheid, die ophouden moet.

De heer *Storm* (Noord-Braband) vraagt inlichtingen aan den Minister van oorlog, wat in het tegenwoordige ontwerp onder oorlog verstaan wordt, gedurende welken de bepalingen der wet nopens de schending van eigendom niet kunnen ingeroepen worden. Spr. vraagt hoe ver zich dat woord oorlog uitstrekt? In 1830 had men ook een zoogenaamden staat van oorlog. Jaren zijn toen de landerijen geïnundeerd gebleven. Van de verzekering des ministers zal Spr. zijne stem afhankelijk maken.

De heer *Scheers van Harencarspel* vraagt inlichtingen nopens art. 3 der voordragt betrekkelijk de schadeloosstelling.

Z. Exc. de *Minister van Justitie* beantwoordt de gemaakte bedenkingen.

Er is gewezen op de noodzakelijkheid, dat bij de regtsinstellingen wel op de praktijk van het regtswezen gelet worde. Z. Exc. deelt die meening. Het belang der justiciabelen zal in 't oog gehouden worden. Door de nu bestaande inrigtingen worden de kosten, om regt te erlangen, zoo exorbitant hoog, dat dit bijna met eene regtsweigering gelijk staat. Dat kwaad moet verholpen worden.

Er is gesproken over conflicten en regeling der administrative regtsmagt. Z. Exc. heeft niet veel met dat denkbeeld op. Wanneer eene wet behoorlijk afscheidt wat behoort tot het administrative, wat tot het regterlijk gezag, dan heeft men geene administrative regtsmagt noodig, immers voor zoo verre de staat er belang bij heeft. Z. Exc. erkent het noodzakelijke dat eene wet zoo veel noodig bepale wat tot de administrative, wat tot de regterlijke magt behoort. De Grondwet geeft daartoe aanleiding.

De heer *van Lijnden* is niet genoegzaam ingelicht. De minister maakt geen genoegzaam onderscheid bij onderhoud van dijken tusschen gewone en buitengewone tijden.

Z. Exc. de *Minister van Justitie* meent dat de regeling daarvan bij de gewone wet, en niet bij de Grondwet te huis behoort.

De heer *Nienhuis* neemt een woord op, door Z. Exc. in het midden gebragt nopens de hooge regtskosten, welke bijkans met regtsweigering zouden gelijk staan.

Bij hoofdelijke omvrage wordt het ontwerp aangenomen, met 112 tegen 2 stemmen (die der heeren *Storm* van Noord-Braband, en *van Lijnden*).

De beraadslagingen worden geopend over hoofdstuk VI (*de Godsdienst.*)

De heer *van Lijnden* huldigt in 't algemeen het stelsel van godsdienstvrijheid door de Regering aangenomen. Van het beginsel uitgaande, dat de Staat, *als zoodanig* geene godsdienst heeft, heeft de Regering zoo veel mogelijk dat beginsel vrijzinnig in toepassing gebragt. Spr. keurt zeer goed de afschaffing van het placet. De vrijheid, die hij voor zich zelven verlangt, wil hij ook aan anderen niet onthouden.

De heer *van Leeuwen* ontwikkelt het regt en de noodzakelijkheid om een preventief toezigt uit te oefenen.

De heer *Swart* had gehoopt dat het zesde hoofdstuk geene verdere aanleiding tot discussien zoude hebben gegeven. Dit nu niet verwezenlijkt zijnde, zoo zal Spr ook de vrijheid nemen te verklaren dat hij hoogen prijs stelt op de verleende vrijheid van godsdienst; dat hij dit als een onwaardeerbaar regt beschouwd, dat hij het regt dat hij voor zich zelven verlangt, volgaarne anderen geven wil, dat de Nederlandsche Grondwet onteerd zou worden, wanneer het regt van *placet* of welke beperking dan ook daarin waren opgenomen, dat dit zou zijn een censuur in de godsdienst naast de met gulden letteren in de Grondwet geschrevene vrijheid van drukpers. Gedurende 28 jaren woont Spr. (die Protestant is) in eene provincie, (Lim-burg) waar de katholijke bevolking de meerderheid uitmaakt. Spr. heeft echter nimmer eenige onverdraagzaamheid ondervonden en zijne afvaardiging naar herwaarts levert daarvan wel een ondubbelzinnig bewijs op

Z. Exc. de *Minister voor de zaken der R. Kath. Eeredienst* enz. acht de verdediging van dit ontwerp van Regeringswege, ten eene male overbodig. Vrijheid van godsdienst is een algemeen regt der natuur Zij is slechts door bekrompenheid van denkbeelden, van tijd tot tijd verkort geworden. Wel is men verwijderd van de tijden, toen die vrijheid door brandstapels en marteldood werd verstikt, doch ook in onze dagen heeft men nog gezien vervolgingen en kwellingen ook van zedelijken aard, uit godsdienstige beweeggronden. Ook deze moeten ophouden. Ware godsdienstige verdraagzaamheid, zal ook maatschappelijke verbroedering te weeg brengen. Hij zal het altijd als eene der beste daden zijns levens beschouwen iets te hebben bijgedragen tot bevordering van ware godsdienstvrijheid en ware godsdienstige verdraagzaamheid Het was hem bemoedigend te zien, hoe er in de laatste maanden in dit opzigt belangrijke vorderingen in het vaderland gemaakt zijn De begrippen van ware godsdienstige verdraagzaamheid, meer en meer verspreid, zullen leiden tot verdraagzaamheid onder de menschen, en al meer en meer alle verschil doen ophouden en den band tusschen Katholijk en Protestant allengs al meer en meer naauwer toehalen. Vrijheid van godsdienst is onafscheidelijk van het verleenen van staatkundige regten. Inmenging der Regering in briefwisseling en afkondigingen zou in tegenspraak zijn met den zin en de beteekenis van ware godsdienstvrijheid. De godsdienst is de Grondwet der menschelijke natuur. Elke inbreuk daarop is een aanslag tegen een heilig regt.

Z. Exc. stelt de vrijheid van godsdienst boven de onschendbaarheid van den eigendom. Inbreuk op het eigendomsregt kan nog met schadeloosstelling worden vergoed, doch voor krenking van het gevoel van godsdienst-vrijheid is er op deze aarde geene vergoeding te vinden. Wat toch de een in dat opzigt dweepen noemt, wordt door den ander overtuiging geheeten, en zoo omgekeerd. Het spreekt van zelf, dat, wanneer men vrijheid voor zich zelven verlangt, men haar ook anderen moet willen toekennen. Voortaan zal het in Nederland vrij staan te dweepen of te philosopheren, naar eigen begrip, naar eigen gevoel, naar eigene overtuiging. Het ligt toch in de zwakheid der menschen, dat iedereen min of meer dweept in sommige tijden of omstandigheden of wijzen van zien. De Regering eerbiedigt de vrijheid van ieder harer landgenooten; zij schat haar hoog; zij acht haar eerbiedwaardig, heilig, als de troost in alle omstandigheden des levens. De Regering zal zich wel wachten daaraan eene roekelooze hand te slaan. Zij heeft echter geene bepaalde godsdienst; zij kiest geene partij, noch voor de eene, noch voor de andere; zij beschermt alle, zij bevoorregt geene. Z. Exc. wil bij deze gelegenheid op de leer van het preventieve toezigt niet meer terugkomen; hij verwijst deswege naar hetgeen bij de vorige discussien en in de gewisselde stukken is aangevoerd; hij acht het stelsel even onhoudbaar, als de voorafgaande beperking van de vrijheid van onderwijs.

Z. Exc. de Minister voor de *Hervormde en andere Eeredienaten* heeft zich voor den loop der beraadslagingen genoopt gevonden, omtrent eenige bedenkingen op het tegenwoordige Hoofdst. gemaakt, te antwoorden. Ieder zal, volgens dat Hoofdst., in de belijdenis zijner godsdienstige meening volkomene vrijheid hebben, met beperking in zoo verre als tot de bescherming van de maatschappij en hare leden tegen de overtreding der wetten noodzakelijk is. Het doel der maatschappij is de veiligheid van personen, van goederen, de veiligheid van regten, zoo der algemeene als bijzondere, die gehandhaafd moeten worden, maar voor zoo verre het doel der maatschappij zulks toelaat, vrijheid voor allen, ook in het godsdienstige, niet alleen van begrippen, maar ook van belijdenis; vrijheid van allen en in alles.

Zoo is de Kerk niet naast, noch boven, maar in den Staat. Maar, vraagt men, hoe die vrijheid te rijmen met de bepaling van art. 6? dat de Koning waakt, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat. Voorzeker zal hier met naauwgezetheid op de letter der wet gelet worden, en zal men daarvan in geenen deele afwijken. Zou men b. v., omdat de Mahomedaansche godsdienst de veelwijverij toelaat, hier een Mahomedaan burgerlijk meerdere vrouwen laten trouwen? Een Spreker uit Gelderland heeft zijne katholijke landgenoten de vrijheid niet ontzegd, maar hij klaagde tevens, dat het Hervormd kerkgenootschap aan knellende banden vastgehecht was en dat het geene gelijke vrijheid met anderen had. Z. Exc. ontkent dit. Aan het Hervormd kerkgenootschap wordt evenmin vrijheid onthouden; maar zoo er banden mogten knellen, welnu, zij zullen evenzeer weggenomen worden. De Regering hecht geen anderen zin aan *gezindheid* dan aan *kerkgenootschap.*

Nadat de heer *van Lijnden* nog even het woord had gevoerd, werd het voorstel *aangenomen* met 98 tegen 16 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Smit, Egter, Alewijn, van Goltstein, van Wessem, Hooft (N. H), van Naamen, T. Verhoeven, van Leeuwen, Sterling, Bijleveld (Gelderland), Bijleveld (Zeeland), van Nagell, Cock, Jongsma en Nedermeijer van Rosenthal.

Na eenige woordenwisseling wordt met 74 tegen 40 stemmen besloten tot het houden eener avondzitting ten half 8 ure, over hoofdstuk VII (*Finantiën*).

Avondzitting van Vrijdag 6 October.

De heer *van Hall* is van oordeel, dat de vermindering der nationale welvaart door sommigen wat scherp is gekleurd. Het getal in- en uitgevoerde schepen, ook na de gewigtige gebeurtenissen in Europa, bewijst zulks. Dit kan ook gezegd worden, wanneer men de opbrengst van den akkerbouw in de landbouwende provinciën nagaat. Is het ook zoo geheel waar, wat nopens den achteruitgang der middenklasse gezegd is? Is niet de toenemende weelde van den middenstand ook eene reden van de vermindering der welvaart? De redenaar moet ook beantwoorden hetgeen door Z. Exc. den tijdelijken minister van justitie is in het midden gebragt tot aandrang om de voordragten te doen aannemen, dat het namelijk onmogelijk zou zijn, bij eene afstemming door de minderheid, een ministerie zamen te stellen. Even alsof het lot eener natie van het aanblijven van een ministerie zou afhangen. Alsof het door de wijsheid van den Koning niet door een ander kon worden vervangen. Even alsof het thans eene gewone wetgeving gold, waar men het ministerie een votum van vertrouwen schenkt! Indien het stelsel nopens die minderheid gegrond ware, dan zou men het 11e Hoofdstuk moeten afstemmen, waar bepaald wordt dat veranderingen in de Grondwet voortaan met twee derden zullen moeten worden goedgekeurd. Ook dáár zal, bij eene afstemming, de minderheid beslissen.

Wat nu het in beraadslaging zijnde hoofdstuk aangaat, daarin komt de bepaling dat de verbindtenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd. Dat beginsel behoefde niet in de Grondwet opgenomen te worden; maar nu het er in uitgedrukt is, nu is zulks van groot nut. Nu is daaronder begrepen dat de vertegenwoordigers, bij een plegtigen eed op de Grondwet, zich daartoe verbonden hebben.

De heer *van Dam van Isselt* herinnert, dat heden morgen een lid uit Gelderland gezegd heeft, dat tot vervelens toe op het gevaar gewezen wordt van eene verwerping der voordragten. Ook heden avond werd gezegd, dat er geen bezwaar zou bestaan, wanneer de voordragten door de minderheid wierden verworpen. Maar Spr. meent dan toch te moeten opmerken, dat die minder-

heid geen ministerie kan vormen. De vorige Spr. heeft zich beroepen op de minderheid voor het vervolg bij eene herziening der Grondwet. Maar het geval is dan van een geheel anderen aard. Dan zal het vaderland onder een geconstitueerden regeringsvorm zijn; dan is het te hopen, dat rust en kalmte in het vaderland zullen heerschen. Bij eene verwerping zou thans de toestand geheel anders zijn. De vorige Spr. heeft verzuimd die vergelijking te maken.

De heer *Faber van Riemsdijk* brengt eenige opmerkingen in het midden.

Z. Exc. de *tijdelijke minister van Justitie* geeft te kennen, dat men hem óf verkeerd begrepen heeft, óf hij zich, hetgeen hij meer waarschijnlijk acht, niet duidelijk uitgedrukt heeft. Z. Exc. licht nu zijne meening nader toe.

De heer *Albarda* licht mede het door hem heden gesprokene nader toe.

Z. Exc. de tijdelijke *minister van Finantiën* doet het gewigt uitkomen van de bepaling, dat de verbindtenissen van den Staat jegens zijne schuldeischers worden gewaarborgd.

Het hoofdstuk wordt vervolgens in hoofdelijke omvraag gebragt en met *algemeene* stemmen AANGENOMEN.

Daarna is beraadslaagd over Ontwerp VIII, *van de Defensie*.

De heer *Caan* komt breedvoerig terug op eenige bezwaren, die hij bij de algemeene beschouwingen over de onderwerpelijke voordragt heeft ontwikkeld. Hij had namelijk gewenscht, dat aan de lotelingen voor de nationale militie een ruimer veld ware overgelaten voor de nummerverwisseling, dat, wanneer zij op finale vrijstelling aanspraak hebben, hun niet eene tijdelijke vrijstelling worde toegekend, en dat zij, na hun leven voor hun vaderland te hebben veil gehad, op eenigen onderstand eene wettelijke aanspraak mogten maken.

De heer *Storm* beroept zich op 't gevoelen van den schrijver der *Bijdragen tot de Herziening der Grondwet*, dezer dagen in het licht verschenen, om de noodzakelijkheid te betoogen, dat er in deze voorstellen eene bepaling worde opgenomen, omtrent het in staat van beleg verklaren van steden of plaatsen in de gevallen en op de wijze, door de wet te bepalen. De Spr. zal zijne stem van de te bekomene inlichtingen doen afhangen.

De heer *Verwey-Mejan* kan zich met de voordragt vereenigen.

De heer *Sloet van Oldhuis* doet al het bezwarende en drukkende van de conscriptie uitkomen. Dat stelsel leidt tot demoralisatie van de jongelingschap, doet haar zich aan vloeken, drinken en wat niet al overgeven; terwijl haar de lust tot gezetten arbeid wordt ontnomen. Ook daardoor wordt het pauperisme in vele plattelands-gemeenten veroorzaakt. Spr. gewaagt voorts van de noodelooze en aanzienlijke uitgaven die voor het vervoer van stukken geschut naar de Oostelijke grenzen zijn gedaan en het nuttelooze, dat aan vele daar gelegen vestingen verbonden is.

Z. Exc. de *tijdelijke Minister van Oorlog* toont het gewigt en de noodzakelijkheid aan van eene welgeregelde krijgsmagt ter verzekering en bewaring van onze nationaliteit. Die inrigting van zoo veel gewigt is gelegen in de nationale militie, en zal aan haar doel beantwoorden, indien zij door goede en doeltreffende bepalingen wordt geregeld. Z. Exc. moet voorts ten sterkste bestrijden het denkbeeld, door den spreker uit Overijssel geuit nopens eene demoralisatie, die uit de conscriptie zoude voortvloeijen.

Het is overigens het voornemen der Regering om spoedig zoodanige doeltreffende wet op het stuk der nationale militie voor te dragen, als vereischt wordt om in het vervolg zoo veel doenlijk aan bezwaren te gemoet te komen.

De heer *Storm van 's Gravesande* houdt insgelijks de aangewende kosten aan de bedoelde vestingwerken, voor nuttelooze geldverspilling.

De heer *den Tex* verklaart zich voor het hoofdstuk.

Z. Exc. de *Minister van Oorlog* zegt, in antwoord op de bedenkingen van een Spr., dat, bij de gebeurtenissen in Frankrijk en in Duitschland, de Regering zou vermeend hebben zich aan verzuim schuldig te maken, indien zij geene maatregelen had genomen.

Z. Exc. de *Minister van Marine en Koloniën* voegt eenige woorden bij die van zijnen ambtgenoot, en wel betrekkelijk de voorgestelde bepaling nopens de militie te water.

Het ontwerp wordt AANGENOMEN met eene meerderheid van 110 tegen 4 stemmen.

Tegen de heeren: Nederburgh, van Goltstein, Sloet (Overijssel), en Hooft (N. H)

Thans wordt beraadslaagd over Hoofdstuk IX.

De heer *Anemaet* brengt bedenkingen in het midden, dat de provinciale staten veranderingen kunnen maken in de polderreglementen, zonder de ingelanden te hooren. Spr. zal zich tegen het hoofdstuk verklaren.

De heer *de Bruijn Kops* spreekt in gelijken geest, en zal tegen de voordragt stemmen.

De heer *Hooft* (Z. Holl.) brengt mede eenige bedenkingen in het midden. Hij wijst ook op het belangrijke om de keuren, enz. bij de wet te regelen.

De heer *Lotzy* zegt, o. a. Men klaagt over te veel magt aan de provinciale Staten ten deze gegeven. Maar bij de tegenwoordige Grondwet waren zij alleen aan het koninklijk gezag onderworpen, thans zullen zij naar de wet moeten handelen.

De heer *van Dam van Noordeloos* en *d'Ablaing van Giessenburg* vereenigen zich met de bezwaren, door vroegere leden in het midden gebragt.

De heer *Sloet* (Gelderland) verdedigt het Geldersche polderreglement.

De heer *Mees* verdedigt de voordragt.

De heeren *Cats* en *Kwak van Zwartewaal* brengen eenige bijzondere beschouwingen in het midden.

De heer *Boxman* verdedigt de voordragt.

Z. Exc. *de Minister van Binnenlandsche zaken* verdedigt de voordragt. De zaak is zeer eenvoudig. De Regering heeft de bestaande Grondwet tot grondslag genomen; wat daarin goed was overgenomen, en wat minder wenschelijk was vermeden. Vroeger werd alles bij besluit geregeld, thans zal men de wetgevende magt noodig hebben.

Het hoofdstuk wordt AANGENOMEN met eene meerderheid van 100 tegen 13 stemmen.

Tegen de heeren: Schooneveld, Nederburgh, d'Ablaing van Giessenburg, van Dam van Noordeloos, van de Wall, Opperdoes Alewijn, Hooft (Zuid-Holland), de Bruijn Kops, van Leeuwen, Anemaet, Mackaij, Corver Hooft en Boreel van Hogelanden.

Te middernacht wordt de vergadering gescheiden tot morgen ochtend ten 10 ure.

ERRATUM. Op bl. 3, 1ste kolom van N°. 450, in de zinsnede over den Heer *van Dam van Isselt* behoort men aldus te lezen:

„Wij willen niet ontveinzen zijne betuiging van vredelievendheid en verdraagzaamheid *met genoegen* te hebben vernomen."

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 October. Het gerucht nopens het verwerpen door het Weener kabinet van de bemiddeling van Frankrijk en Engeland in de Italiaansche kwestie heeft hier veel sensatie te weeg gebragt; evenwel zijn er doorgaans wel onderrigte lieden, die daaraan nog geen onbepaald geloof hechten.

Intusschen tracht de *Moniteur du Soir*, die een half-officieel karakter heeft, de gemoederen te ontstemmen door ongunstige berigten uit Italië. Zoo wil dat blad heden weten, dat Karel Albert den 10 October de wapenschorsing eindigen en de vijandelijkheden hervatten zal.

Doch met meer regt verontrust men zich over de woelingen der roode republiek, die niet ophoudt in hare openbare feestmalen op alle punten des lands hare overdrevene denkbeelden te willen doen veld winnen.

Sommigen willen dat de Republiek, zich een krachtig aanzien willende geven na de laatstelijk geleden nederlagen, thans openlijk met Oostenrijk breken, en die mogendheid den oorlog verklaren wil. Meer algemeen is echter het gevoelen, dat niet alleen van den aanvallenden krijg van Ledru-Rollin maar zelfs van den broederlijken bijstand, door Lamartine aan Italie beloofd, niets meer komen zal. De woorden van Lamartine in zijn manifest van den 24 Mei aan de Italianen: »*Nous volerons à votre secours*" (wij zullen u te hulp snellen) worden zeer geestig door de *Corsaire* aldus verklaard: »Verwenschte letterzetters! Nu ziet gij wat kwaad één verkeerde letter doet. In het handschrift stond: »*Nous* VOTERONS *à votre secours*" (wij zullen voor u stemmen). Dit is veiliger en het kost zoo veel niet!"

— Het groote vraagstuk betreffende de benoeming van den president is nog onbeslist. De nationale vergadering, die in hare zitting van heden hare beraadslagingen over dit gewigtig onderwerp heeft voortgezet, heeft nog niet tot een besluit kunnen komen. Deze kwestie is eene levensvraag voor de Republiek. Drie verschillende meeningen werden door drie talentvolle sprekers achtervolgens voorgedragen. De heer Felix Pyat, heeft zich tot het orgaan der Montagne gemaakt en wil geen president; de heer de Tocqueville heeft de verkiezing bij algemeene stemming verdedigd, en de heer Parieu heeft met veel welsprekendheid het gevoelen voorgestaan van de benoeming van den voorzitter door de vergadering.

— De generaal Cavaignac, die, gelijk men reeds meermalen heeft opgemerkt, een besluiteloozen geest aan een moedig hart paart, stelde gisteren als eene kabinetskwestie voor, de benoeming van een president door de vergadering. Beter ingelicht, na eene langdurige beraadslaging in den ministerraad, heeft het ministerie zich heden bepaald bij het aannemen der verkiezing door de geheele bevolking; zich echter voorbehoudende, voor elk amendement te stemmen, hetwelk strekken zou om de behandeling van dit gewigtig punt te verschuiven tot eene gunstiger gelegenheid. Alles doet voorzien, dat de strijd hevig zijn zal.

— Te Lyon is een bedenkelijk oproer uitgebarsten, veroorzaakt door de ontevredenheid der mobile garde over achterstallige soldij. Ook te Montpellier en Riom hebben ongeregeldheden plaats gehad.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 20 Sept. De Keizer van Oostenrijk heeft het volgende manifest uitgevaardigd aan het Italiaansche volk:

»In het vertrouwen van binnen kort de rust in alle provinciën van het Lombardisch Venetiaansch koningrijk hersteld te zien en bezield met den wensch, om aan derzelver bevolkingen al die vrijheden, welke de overige provinciën van het Oostenrijksch keizerrijk genieten, deelachtig te doen worden, voelen wij ons gedrongen reeds nu onze bedoelingen deswegens bekend te maken. Wij hebben bereids aan alle inwoners van het Lombardisch-Venetiaansch koningrijk voor het aandeel, dat zij in de staatkundige gebeurtenissen van het loopende jaar genomen hebben, algeheele vergiffenis geschonken, terwijl wij bevolen hebben dat tegen hen geenerlei onderzoek of bestraffing zou plaats hebben, met uitzondering alleen van die bedenkingen, welke ten opzigte van het bekleeden van openbare bedieningen zouden behooren gemaakt te worden. Tevens is het onze wil dat de inwoners van het Lombardisch-Venetiaansch koningrijk eene *constitutie* erlangen, welke evenzeer moet beantwoorden aan hunne eigene nationaliteit en de behoeften des lands, als aan hunne vereeniging met het Oostenrijksche keizerrijk. Tot dat einde zullen wij, zoodra eerst de vrede en de rust toereikend zullen verzekerd zijn, op een later te bepalen plaats vertegenwoordigers der natie bijeenroepen, welke uit alle provinciën van het koningrijk vrijelijk verkozen zullen worden"

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 6 Oct. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. $38\frac{3}{4}$; 5 pc. $77\frac{3}{4}$; $4\frac{1}{2}$ pc. $71\frac{7}{8}$; Spanje Ard. 5 pc. 7; Binnenl. 3 pc. $17\frac{3}{4}$.

PARIJS, 5 Oct. Fr. 3 pc. 44,15; 4 pc. —; 5 pc. 68,65; 5 pc. N. 68,85; Schatk. —,—; Bank-Act. 1575,—; Belg. 1840, 5 pc. —; 1842, 5 pc. —; $4\frac{1}{2}$ pc. —; $2\frac{1}{2}$ pc. —; Nap 5 pc. 82,—; Spanje 3 pc. Binnenl. $18\frac{1}{4}$; 3 pc. Buitenl. 23; Holl $2\frac{1}{2}$ pc. —; Piem. leen. 880,—; Rom. leen. 64.

LONDEN, 5 Oct. Cons. op tijd $86\frac{1}{4}$ a —; Bras. $73\frac{1}{2}$ ... 1829/39 $71\frac{1}{2}$ a $73\frac{1}{2}$; Ecuador $1\frac{7}{8}$ a $2\frac{1}{8}$; Ven. 14 a 16; Uitg. ... Gren. $11\frac{1}{4}$ a $11\frac{3}{4}$; Uitg. 2 a $2\frac{1}{4}$; Denem. 3 pc. 65 a 67; ... $2\frac{1}{2}$ pc. 45 a $45\frac{1}{2}$; id. 4 pc. 69 a $69\frac{1}{2}$; Mexico 19 a $19\frac{1}{2}$; ... 29 a 31; Port. 4 pc. 24 a 25; 8 pc. 23 a 24; 5 pc. — ... Rusl. 1822, 5 pc. 99 a 100; Spanje 5 pc. $11\frac{5}{8}$ a $11\frac{7}{8}$; id. 3 ... 23 a $23\frac{1}{2}$; id. Passive $2\frac{7}{8}$ a 3.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		6 OCT. $4\frac{1}{2}$ u. gebl.	7 OCT.	4 u.
NEDERL., Werkel. Sch. à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$44\frac{15}{16}$	$44\frac{15}{16}$ à	
Dito Dito	3 »	$52\frac{7}{8}$	$52\frac{15}{16}$	
Dito Dito op resc.	3 »			
Dito Dito	4 »	$69\frac{3}{8}$	$69\frac{7}{16}$	$69\frac{1}{2}$
O. I. Leening	4 »	$68\frac{1}{4}$		
Amortis. Syndic.	$3\frac{1}{2}$ »	$69\frac{1}{4}$		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$ »			
Haarlemmermeer	4 »			
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$ »			$56\frac{1}{2}$
Aand. Holl. S. M.	»	$56\frac{1}{4}$	$56\frac{1}{4}$	
BELGIE,	$4\frac{1}{2}$ »	67		
Dito	$2\frac{1}{2}$ »			
Dito bij Rotschild	$2\frac{1}{2}$ »	$36\frac{11}{16}$	$36\frac{3}{4}$	
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5 »	$7\frac{5}{16}$		
Dito Dito van 510 £	5 »	7	7	
Dito bij Dito onb. st.	5 »	$6\frac{15}{16}$	$6\frac{3}{4}$	
Dito	3 »	$24\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$	
Dito Binnenl. à 6 m	3 »	$17\frac{5}{8}$	$17\frac{5}{8}$	
Coupons Ardoins	»	$5\frac{15}{16}$		
Passive	»			
Deferred	»			
Fransche Uitgest.	»			$25\frac{5}{8}$
PORTUGAL, te Londen	3 »	$24\frac{7}{16}$	$23\frac{3}{8}$	$25\frac{1}{2}$
Dito Dito	4 »	$25\frac{1}{4}$	25	
Dito Binnenl. à 1 Conto	5			
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5 »	$97\frac{3}{4}$		
Dito Dito 1828 en 1829	5 »	$98\frac{1}{8}$	$98\frac{1}{8}$	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5 »	87		
Dito bij Hope	4 »	$78\frac{1}{2}$	$78\frac{1}{8}$	
Dito bij Stieglitz en C°.	4 »	78	$77\frac{3}{4}$	
Cert. te Hamburg	5 »			
Inschrijving in Assignat.	6 »			
Cert. van Dito	6 »	59		
POLEN, Certific.	4 »			
Dito Aand. met Loten fl 300	»			
Dito Dito fl 500	»			
AMERIKA, Phil. Bank	6 pCt.			
Dito	5 »			
Dito Bank-Actiën				

Oostenrijk, Met. $2\frac{1}{2}$ pc. $35\frac{3}{4}$; Mexico 5 pc. $17\frac{7}{8}$, 18, ...

Wisselkoers

2/m. Parijs 56; Zigt Parijs $56\frac{3}{8}$; 2/m. Londen 11,87½; ... Londen 11,95; 2/m. Hamburg $34\frac{5}{8}$; Zigt Hamburg $34\frac{11}{16}$; ... Lissabon $40\frac{1}{2}$; 3/m. Porto $40\frac{1}{2}$; 2/m. Petersburg 1,82

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever